

תזכיר חוק

א. שם החוק המוצע

חוק לתיקון פקודת התעבורה (זימון עובד הציבור לעדות), התשע"ח-2018

ב. מטרת החוק המוצע והצורך בו

החלטת הממשלה מספר 2779 מיום 25.6.2017 עוסקת באחריות משרדי הממשלה בנושא המאבק בקטל בדרכים. במסגרת החלטה זו נקבע בין השאר כי ייבחנו תיקוני חקיקה לקביעת קריטריונים לזימון גורמים שונים לעדות בבית משפט, אשר שחזרו דו"חות באמצעי אכיפה אלקטרוניים.

לאחר בחינת הנושא, נמצא כי קיימת תופעה נרחבת של זימונים מיותרים של שוטרים המפיקים דוחות באמצעי אכיפה אלקטרוניים, למתן עדות בבתי המשפט בחקירה נגדית, אשר מביאה לעיכוב ההליכים בבתי המשפט, פוגעת ביעילות האכיפה וההרתעה, ובתפקוד היחידה הממונה על מצלמות התעבורה האוטומטיות (להלן: היחידה).

לפי הנתונים שנמסרו מהמשטרה, בשנת 2017 הופקו 1620 זימונים לשוטרים ביחידה להתייצבות לחקירה נגדית בבתי משפט. 115 שוטרים הגיעו לבית המשפט ולא העידו, או שקיבלו הודעה שאינם צריכים להגיע לבית המשפט כאשר היו בדרכם אליו. בסופו של דבר, בפועל העידו 43 שוטרים בלבד. שאר הזימונים בוטלו לפני יום הדין. יודגש, כי אף כאשר הזימונים מבוטלים או מתייתרים לפני יום הדין, מושקעים משאבים רבים בעיסוק בזימונים אלה ובכלל זה בבקשות לבטלם, במעקב אחריהם, וכיו"ב, ומנגד, ככלל, זימון השוטר אשר הפיק את הדוח לעדות לא יועיל להגנה כפי שיפורט להלן.

על כן, מוצע כי בית משפט לא ייעתר לבקשת נאשם לזמן שוטר אשר הגיש תעודת עובד ציבור בעניין צילום שנעשה במצלמה המופעלת באופן אוטומטי, אלא מטעמים מיוחדים שיירשמו.

ג. עיקרי החוק המוצע

עיקר 1:

מוצע לקבוע בסעיף 27א לפקודת התעבורה כי אם הוגש צילום שנעשה במצלמה המופעלת באופן אוטומטי באמצעות תעודת עובד ציבור, וביקש בעל דין מבית המשפט לצוות כי עובד הציבור יחקר בבית המשפט, לא ייעתר בית המשפט לבקשה אלא מטעמים מיוחדים שיירשמו.

ככלל זימון השוטר אשר הפיק את הדוח לעדות לא תועיל להגנה, כיוון שבצילום המוגש לבית המשפט מתועדת העבירה על כל רכיביה בבירור, ומשום שהמצלמה פועלת באופן אוטומטי והפקת הדוחות על ידי השוטרים היא פעולה טכנית במהותה. יתר על כן, על מנת לחלוק על פרשנות של התמונה אין צורך בהעדת השוטר אשר הפיק את הדוח. לצד זאת, ככל שיימצא שתיתכן תועלת בזימון השוטר לחקירה נגדית, הוא יזומן לעדות.

לעניין זה, בדיקת התמרורים בשטח היא שונה וכרוכה בהתרשמות בפועל של השוטר ממצב דברים בשטח כגון קיומם של תמרורים במיקום מסוים. על כן, יובהר כי הסעיף המוצע לא נועד לחול על תעודת עובד ציבור שהוגשה בקשר לבדיקת תקינות תמרורים.

יצוין, כי לצורך מתן הסברים לנחיצות בעדות של השוטר, אין הנאשם נדרש בהכרח לחשוף את קו הגנתו, וכי אף אם יהיה בהסבר משום חשיפה של קו ההגנה, קיימת הצדקה לכך בשל התופעה הנרחבת של זימון

מיותר של שוטרים לעדות, על כל הכרוך בכך. בהקשר של חשיפת קו הגנה קבע השופט עמית בבש"פ 6071/17 **מדינת ישראל נ' רונאל פישר** (27.8.2017) כי חסיון קו ההגנה של נאשם אינו זכות דיונית מהמעלה הראשונה, ומכל מקום, יש לאזנה מול זכויות אחרות ואינטרסים אחרים הכרוכים בהליך הפלילי (ר' דיון בסוגיה בפסקאות 32–37 להחלטה). במקרה זה של זימון שוטרים קיימים כאמור אינטרסים של יעילות האכיפה של עבירות תעבורה ובפרט של ניהול הליכים פליליים בבתי המשפט לתעבורה, וצורך מוגבר בהרתעה בתחום זה. אשר על כן, לא צפויה פגיעה בהגנת הנאשם בגין ההוראה המוצעת.

ד. השפעת החוק המוצע על החוק הקיים

לסעיף 27א בפקודת התעבורה [נוסח חדש] יתווסף סעיף קטן (ה).

ה. השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה, על תקנים במשרדי הממשלה ועל ההיבט המינהלי

צפוי חסכון כתוצאה מהפחתת זימוני השוטרים שחתמו על תעודת עובד ציבור להגשת צילומים שהופקו ממצלמה המופעלת באופן אוטומטי, הן בשל ייעול ההליכים הפליליים בבתי משפט לתעבורה והן בשל הגברת יעילות האכיפה.

ו. נוסח החוק המוצע:

להלן נוסח החוק מוצע:

תזכיר חוק מטעם משרד המשפטים:

תזכיר חוק לתיקון פקודת התעבורה (תיקון מס'...) (זימון עובד הציבור לעדות), התשע"ח-2018

1. בפקודת התעבורה [נוסח חדש] לאחר סעיף 27א(ד) יבוא -

(ה) על אף האמור בסעיף 26א) לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971, הוגש צילום שנעשה במצלמה המופעלת באופן אוטומטי לפי סעיף זה באמצעות תעודת עובד ציבור, וביקש בעל דין מבית המשפט לצוות כי עובד הציבור ייחקר בבית המשפט, לא ייעתר בית המשפט לבקשה אלא מטעמים מיוחדים שיירשמו.